

Podívejte se na vánoční a novoroční pohlednice z 1. poloviny 20. století s vojenskou tematikou

22.12.2024 - | Vojenský historický ústav Praha

Za celý tým Vojenského historického ústavu přejeme našim příznivcům a čtenářům našeho webu krásné Vánoce a úspěšný nový rok 2025, v němž si budeme připomínat 80 let od konce druhé světové války a od Pražského povstání. Přejeme proto hodně klidu, rodinné pohody a odpočinku před následujícím intenzivním rokem.

Před Vánocemi si dovoluujeme na fotografiích několika vánočních a novoročních pohlednic ukázat malou část z naší sbírky. Na přiložených fotografiích můžete nalézt několik typů pohlednic vytvořených různými autory.

Jsou zde například rakouské válečné pohlednice z období 1. světové války. Rakousko-uherský generální štáb měl od počátku konfliktu velmi propracovaný systém centrálního řízení a kontroly veškeré tiskové a mediální produkce v rámci monarchie. Koordinační složkou byl v tomto smyslu Rakouský tiskový válečný stan (KPQ), který zaměstnával více než 500 malířů, novinářů a fotografů.

Právě díla těchto malířů se objevovala pravidelně v reprodukcích na válečných pohlednicích. Ty vydával v tisícirových nákladech v drtivé většině Rakouský Červený kříž, Společnost Rakouského Stříbrného kříže, Podpůrný fond pro vdovy a sirotky a další organizace tohoto typu. Zakoupením každé pohlednice bylo přispěno ve prospěch těchto organizací.

K dalším pohlednicím patří soubor Christmas 1916, jejichž autorem je významný český grafik a malíř Vojtěch Preissig (1873-1944). Soubor vytvořil Preissig v roce 1916 v americkém Bostonu, jde o barevné lynority velikosti 14,2 x 9 cm. Kolekci tvoří šest pohlednic s vánoční a novoroční tematikou, na předloze spolupracoval také jeho bývalý student, později kolega v ateliéru Frederik Trench Chapmann.

Preissig patřil za první světové války k nejvýznamnějším představitelům našeho zahraničního odboje, do USA emigroval již v roce 1911. V roce 1916 dostal nabídku z Wentworth Institutu v Bostonu, kde setrval až do roku 1924 jako vedoucí grafického uměleckého oddělení. Právě tady vytvořil v letech 1916-1918 návrhy a realizace propagačních tisků a publikací (tzv. národnin) pro čs. legie ve Francii, Rusku a Itálii.

V našem souboru můžete nalézt i novoroční pohlednice k roku 1920, které byly vytvořeny v Rusku v roce 1919. Jde o pohlednice, které zasílali čeští a slovenští vojáci svým blízkým do svobodného Československa. Vydával je od konce roku 1918 Informačně-osvětový odbor Čs. vojska na Rusi, který centrálně řídil kulturní aktivity čs. legií v Rusku. Tento odbor při Hlavním štábu čs. vojsk na Rusi řídil veškerou propagandu obdobně jako Rakouský tiskový válečný stan za první světové války.

Součástí prezentované kolekce je také dílo Václava Čutty Vánoce v kasárnách, které vzniklo v Československu v druhé polovině dvacátých let 20. století. Významný český malíř a ilustrátor Václav Čutta (1878-1934) vytvořil předlohy k asi nejznámějšímu souboru žertovných pohlednic s tematikou života vojáků v základní vojenské službě.

Nemohli jsme vynechat ani přání československé obrněné brigády ve Velké Británii. Jedním důvodem

je nadcházející rok 2025, kdy si připomeneme 80. výročí konce 2. světové války, na níž měli její příslušníci velký podíl. Druhým je výstava Výstava "1944 / Brány k domovu", která je až do 2. března 2025 k vidění v prostoru dočasných výstav v Armádním muzeu Žižkov. Na ní se o této jednotce dozvíte řadu zajímavých informací. Co vás čeká, se dozvíte v tomto článku.

<https://www.vhu.cz/podivejte-se-na-vanocni-a-novorocni-pohlednice-z-1-poloviny-20-stoleti-s-vojensko-u-tematikou>